

**Eco-effectscan
Ursulaland 122
te Den Haag**

**Opdrachtgever
Steinmetz | de Compaan
te Rijswijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
Ursulaland 122
te Den Haag**

**Opdrachtgever
Steinmetz | de Compaan
te Rijswijk**

Datum: 19 juni 2012
Rapportnr: 212114/AQT301a FF/TG
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : *Eco-effectscan Ursulaland 122 te Den Haag*

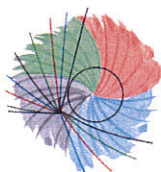
Opdrachtgever : *Steinmetz | de Compaan te Rijswijk*

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. M.H.M. Groenewegen MSc
Auteur : dhr. M.H.M. Groenewegen MSc

Kwaliteitsborging : dhr. M.A. Pols MSc

Projectnummer : **212114**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring projectmanager	Goedkeuring kwaliteitsborger
19 juni 2012	Definitief		

© 2012 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Methode en werkwijze	2
1.4	Leeswijzer	3
1.5	Verantwoording	3
2	PROJECTGEBIED	4
2.1	Ligging	4
2.2	Bestaande situatie.....	4
2.3	Beoogde situatie en activiteiten	4
3	RESULTATEN ECO-EFFECTSCAN	6
3.1	Beschermde natuurgebieden.....	6
3.2	Beschermde wilde planten.....	6
3.3	Beschermde vogels	6
3.4	Beschermde zoogdieren	6
3.5	Beschermde amfibieën en reptielen	7
3.6	Beschermde vissen.....	7
3.7	Overige beschermde soorten	7
4	CONCLUSIES.....	8
4.1	Inleiding	8
4.2	Beschermde natuurgebieden.....	8
4.3	Beschermde soorten	8
5	MAATREGELEN	9
5.1	Beschermde zoogdieren: vleermuizen	9
5.2	Beschermde algemeen voorkomende vogels	9
5.3	Beschermde algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën	9
6	AANBEVELINGEN TEN BEHOEVE VAN DE INRICHTING.....	10
6.1	Algemeen.....	10
6.2	Werken volgens een gedragscode of een ecologisch werkprotocol	10
7	REFERENTIES	11
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER	12
BIJLAGE 2	PROJECTGEBIED.....	15
BIJLAGE 3	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	17
BIJLAGE 4	INVENTARISATIELIJST	19

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Steinmetz | de Compaan beoogt aan de Ursulaland 122 te Den Haag vervangende huisvesting te realiseren voor de woonvoorziening 'Ursulaland'. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Steinmetz | de Compaan, via Van Dop + Mathot Architecten, uitgevoerd.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project in strijd zou kunnen zijn met de natuurwetgeving. Deze natuurwetgeving betreft de:

- Flora- en faunawet voor beschermde soorten.
- Natuurbeschermingswet voor beschermde natuurgebieden.
- Nota Ruimte voor het planologisch veiligstellen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) via de Wet Ruimtelijke Ordening.

Een samenvatting van de natuurwetgeving en het beleid omtrent de EHS staat in Bijlage 1.

1.3 Methode en werkwijze

De Eco-effectscan is een risicoanalyse welke bestaat uit 4 stappen:

Stap 1: Inventarisatie activiteiten

Als eerste wordt beschreven welke activiteiten in het projectgebied zijn voorgenomen aan de hand van door de opdrachtgever verstrekte informatie. Dit vormt de basis van de risicoanalyse.

Stap 2: Toetsing aan beschermde natuurgebieden

Met behulp van kaartmateriaal en informatie van gebiedsbeherende organisaties wordt geïnventariseerd welke beschermde natuurgebieden er in een straal van ca. 1 km rond het projectgebied liggen. Aan de hand van de activiteiten wordt getoetst of het project effect kan hebben op doelstellingen van beschermde natuurgebieden. In gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet beschermd worden zijn dit de *instandhoudingsdoelstellingen* en in EHS-gebieden de *wezenlijke kenmerken en waarden*.

Indien een negatief effect op beschermde natuurgebieden niet uit te sluiten is, is een nadere toetsing is nodig. Voor gebieden die beschermd worden volgens de Natuurbeschermingswet is dit de zogenaamde 'verstoring-verslechteringstoets' of 'Passende beoordeling' en voor EHS-gebieden is dit de 'Nee tenzij'-toets.

Stap 3: Inventarisatie beschermde soorten

Tijdens een locatiebezoek worden de biotopen geïnventariseerd en worden de waargenomen planten, dieren en hun sporen genoteerd. De resultaten worden onderbouwd met een literatuurstudie aan de hand van verspreidingsatlassen, naslagwerken en lokale waarnemingen. Hieruit wordt geconcludeerd welke beschermde dieren- en plantensoorten in het projectgebied aanwezig zijn of kunnen zijn. Van de (potentieel) aanwezige beschermde soorten wordt vervolgens de functionaliteit van het projectgebied beoordeeld.

Stap 4: Toetsing aan beschermde soorten

Per beschermde soort(groep) worden de beoogde activiteiten getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 13; zie bijlage 1). Getoetst wordt of het project een effect heeft op de functionaliteit van het leefgebied van een beschermde soort en of de gunstige staat van instandhouding in het geding komt.

Indien het project negatieve effecten heeft op beschermde soorten, kan het volgende advies worden opgesteld:

1. Met eenvoudige maatregelen is overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.
2. Nader onderzoek naar een beschermde soort(groep) of de te treffen maatregelen is nodig.
3. Ontheffing is nodig en er dienen maatregelen getroffen te worden.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden het project en het projectgebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 3 beschreven. Tevens wordt hier aangegeven welke maatregelen wenselijk of noodzakelijk zijn om eventuele negatieve gevolgen te minimaliseren. Uiteindelijk worden in hoofdstuk 4 de conclusies en in hoofdstuk 5 de aanbevelingen gegeven. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst. Tot slot volgen de bijlagen. In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht, zijn kaarten van het projectgebied en omliggende natuurgebieden opgenomen en is een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

1.5 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het projectgebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 PROJECTGEBIED

2.1 Ligging

Het projectgebied is gelegen aan Ursulaland 122 in de wijk Haagse Hout in Den Haag (zie bijlage 2). Het projectgebied wordt begrenst door Gradaland, Ursulaland, een flat aan Elviraland en een park. Het park bestaat uit grasvelden en bosschages met o.a. jonge esdoorns en een ondergroei van algemeen voorkomende plantensoorten, zoals gewone vlier.

In de omgeving van het projectgebied zijn groenstructuren gelegen. Het betreft het stadsgroen tussen Elviraland en Gradaland, het sportpark Duinoord en een aaneengesloten bomenstructuur langs de Hofzichtlaan.

2.2 Bestaande situatie

Een weergave van de bestaande situatie is opgenomen in bijlage 2. Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 1 ha. en bestaat voor ongeveer de helft uit onverhard terrein. Het bestaat uit de volgende onderdelen (zie bijlage 2):

Verhard / bebouwing

In het projectgebied is de bestaande woonvoorziening Ursulaland gelegen. Het betreft een gebouw met bakstenen gevels, een plat dak en afwisselend 2 tot 3 bouwlagen (foto 1 en 2). In de gevels van het deel met 2 bouwlagen zijn op ca. 2,5 m. hoogte spouwgaten aanwezig. In het deel met 3 bouwlagen zijn spouwgaten op ca. 7 m. hoogte aanwezig op iedere zijde van de bebouwing. Aan de oostzijde van de bebouwing is een halfverharde tuin gelegen.

Onverhard

Tussen de bebouwing en de wegen is sierbeplanting aanwezig, bestaande uit struiken en enkele jonge bomen. Aan de oostzijde is een parkachtig landschap gelegen (foto 3), bestaande uit grasvelden, een bosschage met algemeen voorkomende soorten en oude bomen (haagbeuk; foto 4).

2.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling door de opdrachtgever verstrekte informatie. Een weergave van de nieuwe situatie is opgenomen in bijlage 2.

Het project betreft volgens de Flora- en faunawet een ruimtelijke inrichting. In het projectgebied zal de bestaande bebouwing worden gesloopt en zal het aanwezige groen ter plaatse van de nieuwbouw worden verwijderd, waarna vervangende nieuwbouw en vervangende groenstructuren gerealiseerd zullen worden.

Foto 1: Voorzijde langs Ursulaland

Foto 2: Achterzijde

Foto 3: Parkachtig landschap

Foto 4: Oude bomen (haagbeuk)

3 RESULTATEN ECO-EFFECTSCAN

3.1 Beschermde natuurgebieden

3.1.1 Natuurbeschermingswet

De dichtstbijzijnde beschermde gebieden in de Natuurbeschermingswet zijn gelegen op een afstand van meer dan 1 km van het projectgebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Het projectgebied ligt niet in en grenst niet aan een gebied in de Natuurbeschermingswet.

3.1.2 Ecologische hoofdstructuur

Vanaf ca. 50 meter van het projectgebied zijn natuurgebieden in de EHS gelegen (zie bijlage 3). Binnen 1 km afstand van het gebied betreft het weilanden gelegen in Wassenaar en stadsparken en weilanden behorende bij het Haagse Bos. Effecten op gebieden in de EHS worden niet verwacht, vanwege de beperkte reikwijdte van het projectgebied en de voorgenomen activiteiten.

3.1.3 Stedelijk Groene Hoofdstructuur Den Haag

Het projectgebied is gelegen in de Zone Schenkstrook (zie bijlage 3). Het projectgebied ligt niet in en grenst niet aan aangewezen structuren met een ecologische functie. In het projectgebied kunnen de doelsoorten groene specht en bosuil aanwezig zijn. Verwacht wordt dat het project geen effect heeft op de doelsoorten, vanwege de afwezigheid van nesten.

3.1.4 Toetsing

Het project ligt buiten de invloedssfeer van beschermde natuurgebieden of ecologische verbindingzones. Een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur of de Stedelijke Groene Hoofdstructuur is niet nodig.

3.2 Beschermde wilde planten

3.2.1 Aanwezige soorten

Het locatiebezoek is uitgevoerd tijdens de bloeiperiode voor in de omgeving aanwezige beschermde plantensoorten. In het projectgebied zijn geen beschermde soorten waargenomen. De aanwezigheid van beschermde plantensoorten wordt uitgesloten en er is derhalve geen nadere toetsing benodigd.

3.3 Beschermde vogels

3.3.1 Aanwezige soorten

In het projectgebied zijn algemeen voorkomende vogels waargenomen (zie bijlage 4 voor de waargenomen beschermde soorten op basis van literatuur en het locatiebezoek). In het projectgebied komen algemeen voorkomende vogels voor. De broedbiotoop in het projectgebied is geschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen, vanwege de aanwezigheid van dicht begroeide bomen. De bebouwing is niet geschikt als broedlocatie voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Tijdens het locatiebezoek zijn geen spechtenholten of jaarrond beschermde nesten waargenomen. Jaarrond beschermde nesten of nesten van doelsoorten worden in het projectgebied niet verwacht.

3.3.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van algemeen voorkomende vogels verloren gaan en kunnen broedende vogels verstoord worden. In de omgeving zijn voldoende alternatieve broedlocaties aanwezig. Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in de Flora- en faunawet en mogen tijdens het broeden niet verstoord worden. De meeste vogels broeden in de periode van 15 maart t/m 15 juli.

3.4 Beschermde zoogdieren

3.4.1 Aanwezige soorten

Door derden zijn in de omgeving van het projectgebied overige algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en vleermuizen waargenomen.

De biotoop in het projectgebied is geschikt voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals diverse soorten muizen, mol en egel vanwege het aanbod aan beschutte vegetatie. Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren worden derhalve verwacht in het projectgebied. Nesten van eekhoorn zijn niet waargenomen en worden niet verwacht.

De tuinen en bosschages in het projectgebied zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving zijn voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig en uitgesloten wordt dat het projectgebied essentieel foerageergebied of een essentiële vliegrouete betreft. De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van spouwgaten op ca. 7 m hoogte op alle zijden en een vrije invliegrouete. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in de bebouwing kan derhalve niet uitgesloten worden. De aanwezigheid van vleermuisverblijven in bomen van o.a. de rosse vleermuis en watervleermuis wordt uitgesloten, vanwege de afwezigheid van geschikte holten.

3.4.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren verloren gaan en kunnen dieren gedood worden. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig, maar blijft wel de Zorgplicht van toepassing.

Met het slopen van de bebouwing kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan en kunnen individuen gedood of verstoord worden. Het verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen is in strijd met de Flora- en faunawet en is zonder ontheffing niet mogelijk.

3.5 Beschermde amfibieën en reptielen

3.5.1 Aanwezige soorten

Door derden zijn in de omgeving van het projectgebied algemeen voorkomende amfibieën waargenomen (zie bijlage 4). De tuinen en bosschages in het projectgebied zijn geschikt voor algemeen voorkomende amfibieën vanwege het aanbod aan groen. Algemeen voorkomende amfibieën worden verwacht in het projectgebied. Beschermde reptielen worden niet verwacht.

3.5.2 Toetsing

Met het verwijderen van onverharde delen kunnen verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën verloren gaan en kunnen dieren gedood worden. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën en het verwonden van algemeen voorkomende amfibieën is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig, maar is wel de Zorgplicht van toepassing.

3.6 Beschermde vissen

3.6.1 Aanwezige soorten

In het projectgebied zijn geen watergangen aanwezig. Een nadere toetsing gericht op vissen is derhalve niet van toepassing.

3.7 Overige beschermde soorten

3.7.1 Aanwezige soorten

In de omgeving van het projectgebied zijn geen overige beschermde soorten waargenomen, deze worden hier ook niet verwacht. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing.

4 CONCLUSIES

4.1 Inleiding

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het projectgebied aanwezig kunnen zijn en welke beschermde natuurgebieden er in de omgeving van het projectgebied liggen. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de natuurwetgeving: de natuurbeschermingswet, EHS-beleid en de Flora- en faunawet. De conclusies van de toetsing worden hieronder weergegeven.

4.2 Beschermde natuurgebieden

Het project ligt buiten de invloedssfeer van beschermde natuurgebieden of ecologische verbindingzones. Een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur of de Stedelijke Groene Hoofdstructuur Den Haag is niet nodig.

4.3 Beschermde soorten

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten van de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

Tabel 1. Resultaten beschermde soorten

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
Wilde planten			
Akkerklokje	FF1	Niet aanwezig	n.v.t.
Prachtklokje, ruig klokje, klein glaskruid	FF2	Niet aanwezig	n.v.t.
Vogels			
Algemene inheemse vogels	FF (cat 5)	Aanwezig	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Zoogdieren			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Aanwezig	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Eekhoorn	FF2	Niet aanwezig	n.v.t.
Vleermuizen (gewone- en ruige dwergvleermuis)	FF3/HRIV	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Amfibieën			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Overige soorten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, Bijlage II of IV

4.4 Vervolgstappen

Voor algemeen voorkomende zoogdieren, amfibien en vogels dient gewerkt te worden met inachtneming van de Zorgplicht. Voor potentieel voorkomende vleermuizen dienen aanvullende maatregelen en onderzoek plaats te vinden.

5 MAATREGELEN

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolprocedure aangegeven.

5.1 Beschermde zoogdieren: vleermuizen

Om de aanwezigheid van verblijven van vleermuizen in de bebouwing vast te stellen is een vleermuizenonderzoek noodzakelijk. Een vleermuizenonderzoek naar functies van de bebouwing voor gebouwbewonende vleermuizen dient in zowel de periode 15 mei t/m 15 juli als in de periode 15 augustus t/m 31 september onderzocht te worden. Indien vleermuisverblijven aangetroffen worden, dient door een ecologisch ter zake kundige de afweging gemaakt te worden of effecten voorkomen kunnen worden of dat een ontheffing voor de Flora- en faunawet aangevraagd dient te worden.

5.2 Beschermde algemeen voorkomende vogels

De nesten van vogels in het projectgebied zijn beschermd tijdens het broeden. Om verstoring van broedvogels te voorkomen, wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grofweg van 15 maart t/m 15 juli) uit te voeren. Indien de werkzaamheden in de periode februari t/m augustus worden uitgevoerd, dient de aanwezigheid van vogelnesten voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden. Indien vogelnesten aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden nabij het nest uitgesteld te worden totdat de jongen uitgevlogen zijn of dient een niet-verstoringszone rond het nest opgesteld te worden. Ter voorkoming van broedgevallen in het projectgebied, wordt geadviseerd het aanwezige groen in het projectgebied buiten het broedseizoen te verwijderen.

5.3 Beschermde algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën geldt een vrijstelling. Vanwege de beperkte omvang van de activiteiten en de beperkte geschiktheid van het projectgebied wordt het niet noodzakelijk geacht om gerichte maatregelen voor grondgebonden zoogdieren en amfibieën te treffen in het kader van de Zorgplicht.

6 AANBEVELINGEN TEN BEHOEVE VAN DE INRICHTING

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden ideeën gegeven om het projectgebied aantrekkelijker in te richten als verblijfgebied voor planten en dieren. Men is niet verplicht deze aanbevelingen over te nemen in het kader van de Flora- en faunawet of de Natuurbeschermingswet. De aanbevelingen dienen ter inspiratie om het projectgebied ecologisch interessant in te richten en aan te sluiten op natuur- en recreatiegebieden of ecologische verbindingzones in de omgeving.

Aanbevolen wordt om, bij voorkeur drie maanden voor aanvang, in overleg een ecologische deskundige de werkzaamheden te bespreken in verband met eventuele veranderingen op het terrein of in de wetgeving waarop geanticipeerd moet worden. U kunt ons bureau daarvoor benaderen.

6.2 Werken volgens een gedragscode of een ecologisch werkprotocol

Geadviseerd wordt het project op basis van een goedgekeurde gedragscode uit te voeren. De 'Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector' is geschikt voor bouwprojecten⁽¹⁸⁾. In de gedragscode wordt aangegeven hoe men tijdens de bouw op een verantwoorde manier rekening houdt met planten en dieren en bestaande natuurwaarden. Hierin wordt onder andere invulling gegeven aan de zorgplicht; artikel 2 uit de Flora- en faunawet. Er kan aantoonbaar gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode, door de maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol dat op de bouwplaats aanwezig is en door de werknemers hierover voor te lichten. U kunt ons bureau hiervoor benaderen.

7 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

9. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 5 maart 2010.
10. www.waarneming.nl
11. www.ravon.nl
12. 'De amfibieën en reptielen van Nederland', Creemers, R., Van Delft, J.C.W. RAVON, 2009
13. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
14. www.zoogdiervereniging.nl
15. www.sovon.nl
16. www.anemoon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

17. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
18. 'Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector', Arcadis, Bouwend Nederland en Neprom, juli 2008.
19. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur
20. 'Stedelijke verbindingzones in Den Haag', Dienst Stadsbeheer Stedelijke structuren, Gemeente Den Haag, Den Haag, januari 2008.

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermde Natuurmonumenten en Natura2000-gebieden (zie box). Beschermde Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Dit wordt het 'Nee tenzij' principe genoemd. Hierbij dient rekening te worden gehouden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking', en met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

De doelstellingen van beschermde gebieden zijn opgenomen in het doelendocument van het Ministerie van EL&I en in het aanwijzingsbesluit van het desbetreffende natuurgebied. In het geval van Natura2000-gebieden spreekt men van instandhoudingsdoelstellingen. De instandhoudingsdoelstellingen beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden.

Vogel- en Habitatrichtlijnen en Natura2000

De Vogel- en Habitatrichtlijnen zijn Europese natuurwetgeving en zijn in de Nederlandse natuurwetgeving opgenomen in zowel de Natuurbeschermingswet 1998 als de Flora- en faunawet. De Vogelrichtlijn heeft als doel alle in het wild levende vogels en hun leefomgeving op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen en beheren. De Habitatrichtlijn heeft als doel de biologische diversiteit in de Europese Unie in stand te houden en heeft betrekking op natuurgebieden en soorten.

De middels deze richtlijnen aangewezen gebieden worden Natura2000-gebieden genoemd. Natura2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie. Dit netwerk vormt de basis van het Europese biodiversiteitsbeleid.

De gebiedsbescherming is opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de soortenbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet, zoals in de onderstaande paragrafen wordt toegelicht.

Flora- en faunawet

In 2002 is de nieuwe Flora- en faunawet in werking getreden. Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet geldt voor de aangewezen beschermde soorten in heel Nederland, dus ook buiten beschermde natuurgebieden. Bij het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten wordt het 'nee, tenzij principe' gehanteerd. Dit betekent dat potentieel schadelijke handelingen per definitie verboden zijn. De schadelijke handelingen zijn opgenomen in de onderstaande verbodsbepalingen:

Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.

Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.

Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.

Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Alleen onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hiertoe zal een ontheffing ex. Artikel 75 moeten worden aangevraagd. De doelstelling van de wet is om van de beschermde soorten in Nederland duurzame populaties in stand te houden. Hiertoe dient de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort gewaarborgd te worden. Indien het behoud van

de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten gegarandeerd is, zo nodig door het treffen van mitigerende maatregelen, is er geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen. Indien hiertoe mitigerende maatregelen nodig zijn, dient aantoonbaar volgens een ecologisch werkprotocol of een goedgekeurde gedragscode gewerkt te worden. Een ontheffing zal dan niet nodig zijn.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

Zorgplicht

Bij elk project, op elke locatie en bij elke handeling of activiteit geldt naast de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bovendien de 'zorgplicht'. Een ieder (van de projectontwikkelaar die achter zijn bureau werkt aan de opzet van een nieuw project tot aan de uitvoerende mensen op de bouwlocatie) dient zó te handelen, of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dieren- en plantensoorten geen of zo min mogelijk hinder ondervinden.

Ecologische Hoofdstructuur

In de EHS worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingszones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de EHS wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de EHS-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de EHS. Dit betreft, conform de Spelregels EHS, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

BIJLAGE 2 PROJECTGEBIED

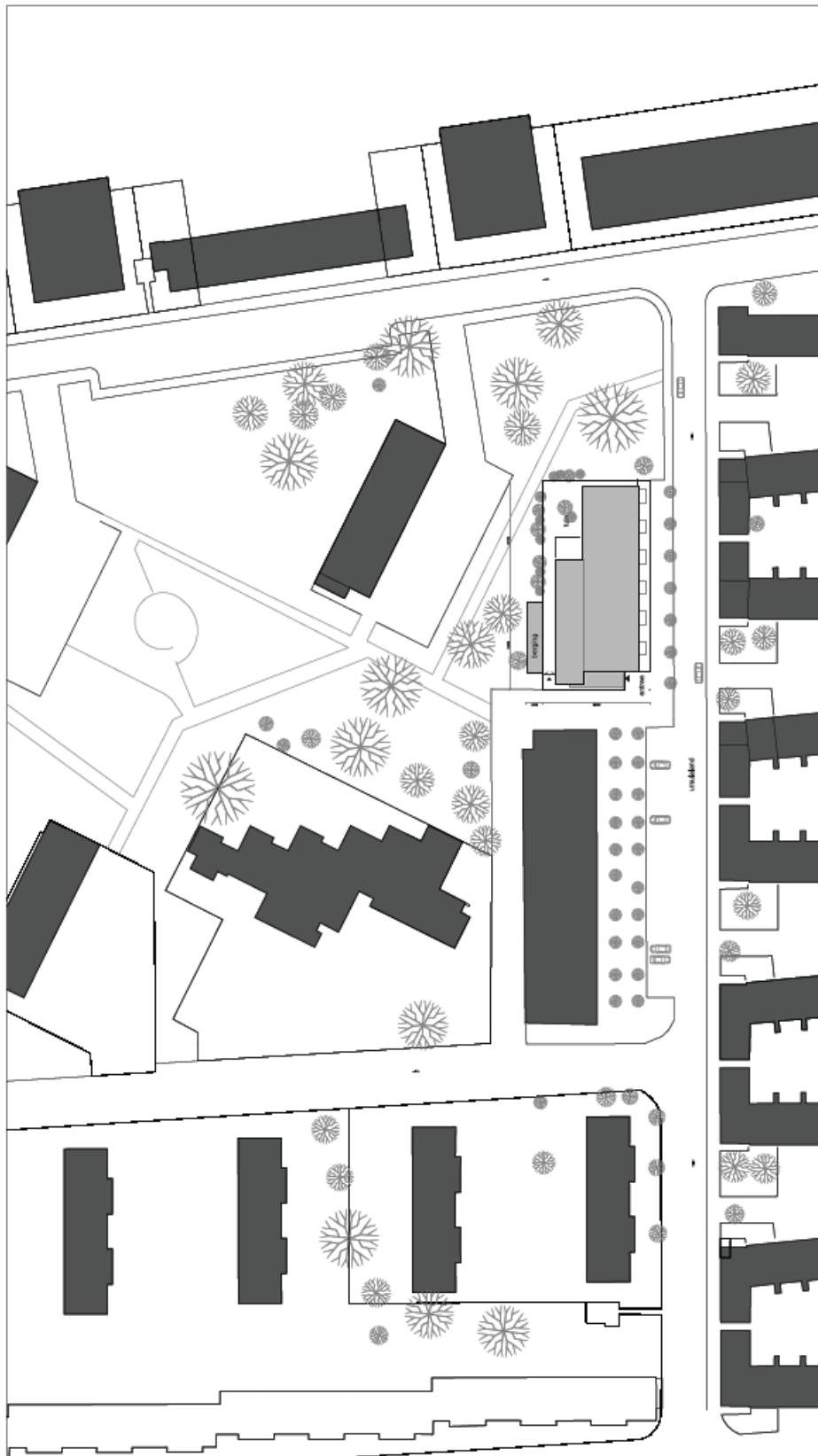
Bron: Google-maps

Bestaande situatie

 = projectgebied

Beoogde situatie

Nieuwe situatie
Schaal 1:1000

13 oktober 2011

Van Dop + Mathot Architecten BV

BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur

Kaart van <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket>

 = *projectgebied indicatief*

 = *Ecologische Hoofdstructuur*

 = *Natura 2000-gebied Meijendel*

Bron: 'Stedelijke verbindingzones in Den Haag', Dienst Stadsbeheer Stedelijke structuren, Gemeente Den Haag, Den Haag, januari 2008.

Zone Schenkstrook

Legenda

 Kerngebieden	 Nieuwe verbindingzones	 Waterlopen
 Kerngebieden in ontwikkeling	 Nog te realiseren verbindingzones	 Overig bestaand groen
 Verbindingszones	 Bomenrij	 Gemeentegrens

 = plangebied indicatief

Streefbeelden

De Schenkstrook verbindt het Haagse Bos en de landgoederen Marlot en Reigersbergen met het buitengebied van de Duivenvoordse en Veenzijdse Polder. Het eindbeeld is een natte/vochtige zone, waarbij een goede waterkwaliteit voorwaarde is voor de ecologische kwaliteit van zoetwatergemeenschappen en de vegetatie in de plas- en draszones en poelen. Dit wordt aangevuld met bloemrijke graslanden, ruigte, bos, struweel en sloten.

Inrichtingseisen voor ecologische verbindingzones

Inrichting moet voorzien in schuilplekken en tijdelijke verblijfplaatsen voor de doelsoorten. Voorts is aandacht nodig voor een verbeteren van de waterkwaliteit. De natuurvriendelijke oevers dragen bij aan verbetering van de waterkwaliteit. De belangrijkste uitgangspunten voor het functioneren als ecologische verbinding zijn de volgende:

- lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en (begroeiing langs) oevers;
- glooiende, in de zon gelegen oevers;
- ondiepe poelen op onderlinge afstanden van ca 250 m, met aansluitend ruig grasland en ruigtevegetaties/riet;
- oeverzone voorzien van brede rietkraag;
- waterlopen deels minimaal 1.20 meter diep, met minstens aan één zijde natuurlijke oevers.

Doelsoorten

- rosse woelmuis	- waterspitsmuis
- bunzing	- watervleermuis
- rugstreppad	- snoek
- kleine watersalamander	- groene kikker
- glassnijder	- (vroeg glazenmaker)
- bittervoorn	- kleine modderkruiper
- rosse vleermuis	- groene specht
- ijsvogel	- bosuil
- nachtegaal	

BIJLAGE 4 INVENTARISATIELIJST

Datum:	12 juni 2012 08:30
Inventariseerder:	M.H.M. Groenewegen
Weer:	bewolkt, droog, wind 2-3 Bft, 16°C

Vogels met jaarrond beschermde nesten	Wet	Bron	Locatie
Gierzwaluw	FF cat 2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Huismus	FF cat 2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Grote gele kwikstaart	FF cat 3	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ooievaar	FF cat 3	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Slechtvalk	FF cat 3	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Buizerd	FF cat 4	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ransuil	FF cat 4	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Blauwe reiger	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Boomkruiper	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Bosuil	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ekster	FF cat 5	ATN '12	Projectgebied
Grote bonte specht	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Huiszwaluw	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
IJsvogel	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Koolmees	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Pimpelmees	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Spreeuw	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Torenvalk	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Zwarte kraai	FF cat 5	ATN '12	Projectgebied
Zoogdieren	Wet	Bron	Locatie
Bunzing	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Egel	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Konijn	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Mol	FF1	ATN '12	Projectgebied
Eekhoorn	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Gewone dwergvleermuis	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Laatvlieger	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ruige dwergvleermuis	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Watervleermuis	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Amfibieën en Reptielen	Wet	Bron	Locatie
Gewone pad	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Kleine watersalamander	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Planten	Wet	Bron	Locatie
Akkerklokje	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Klein glaskruid	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Prachtklokje	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ruig klokje	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Vissen	Wet	Bron	Locatie
Geen soorten waargenomen	n.v.t.	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ongewervelden	Wet	Bron	Locatie
Geen soorten waargenomen	n.v.t.	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve

Bron	Omschrijving
ATN	Tijdens het locatiebezoek aangetroffen
Wrn	Waarneming door derden van www.waarneming.nl

Afkorting	Wet / norm	Omschrijving
FF	Flora- en faunawet	de soort is beschermd volgens de Flora- en faunawet. Tussen haakjes is de categorie van de nestbescherming van vogels weergegeven. Van cat 1 t/m 4 zijn de nesten jaarrond beschermd (zie bijlage 1).
HR IV	Habitatrichtlijn Bijlage IV	dieren- en plantensoorten van communautair belang die strikt beschermd moeten worden.

